

Kort indledning.

Jeg vil sige mange tak for at vi kunne deltage i denne konference, og her kort fortælle om, hvordan vi i Dagtilbud i Esbjerg Kommune har arbejdet med at implementere natursynet dels i udbygningsfaser, samt i det daglige pædagogiske arbejde

Her følger en lille tildragelse fra Skovbørnehavens dagligdag:

Peter skal med i skovgruppe for første gang. Det er januar måned. Børnene sidder spændt fast i bussen og venter på, at de voksne skal blive klar til afgang.

Myre-Lone kigger ind i bussen for at se, om alle sidder godt

Peter: "Hvor længe skal vi egentlig være ude i skovbørnehaven?"

Myre-Lone: "Vi skal være i skoven helt til april".

Peter: "Jo... Så tror jeg godt nok, at min mor har givet mig for lidt tøj med."

Historisk beskrivelse af perioden 1992-95

I forbindelse med en politisk beslutning om at etablere nye og flere pædagogiske tiltag samt flere pladser på 0-5 års området, (pasningsgaranti), blev der på ledermøder i Sektor Dagpasning i 1992 efterlyst nye ideer fra daginstitutionerne. Samme år startede de første spæde initiativer vedrørende etablering af natur-skovbaser på daginstitutionsområdet i Esbjerg Kommune.

Et par selvejende daginstitutioner i Esbjerg, børnehaven Kahytten samt integreret institution, gik i løbet af 1992 selv i gang, med at indrette nogle primitive naturbaser i Esbjerg Øst. Samme år blev der som det første kommunale initiativ, skabt mulighed for en egentlig skovbørnehave ved en nedlagt skole i Marbæk området.

Institutioner og deres forældrebestyrelser havde forlods selv diskuteret form, pædagogiske mål og rammer, sammenholdt med forvaltningens ønske om samtidig at kunne etablere yderligere pladser i institutionerne.

I løbet af 1993 blev så de første naturbaser taget i brug. Etableringen indebar bl.a. nødvendige bygningsmæssige ændringer, udvidelse af normeret børnetal ved den enkelte institution, forøget personalenormering, samt tildeling af monterings- og driftsramme. Transport af børn og personale til og fra naturbaserne foregik enten via offentlige transportmidler, eller indrettede kommunale minibusser.

De omtalte daginstitutioner fastsatte bl.a. selv åbningstid samt personalesammensætning ved naturbaserne. Ligeledes var der frihed til selv at fastsætte regler for børnenes alder i naturbaserne og om personalet skulle ansættes med fast arbejdssted i naturen, eller via rotationsprincipper

Samarbejde med andre forvaltninger

Kurser i naturpædagogik

For at sikre at de mange ansatte i skovbørnehaverne, dels fik det nødvendige kendskab til helt nye pædagogiske metoder og værktøjer i arbejdet med naturformidling til børn i alderen 3-5 år, og dels fik en større viden om lokale skov- og naturområder, etableredes kurser i at færdes i samt bruge naturen på en bærbær måde for ansatte i Esbjerg Kommunes daginstitutioner.

I samarbejde mellem Dagpasning og Natur og kulturformidlingscenter Myrthuegård etableredes i efteråret 1998 det første naturpædagogik kursus. Kurserne har lige fra starten været en meget stor succes, og netop i disse dage starter hold 8., dvs. at ca. 180 ansatte således har gennemgået kurset. Endvidere afholdes løbende et **Grønt kørekorts** kursus (én dags varighed) for ansatte i daginstitutioner og dagplejen. Dette kursus, har til formål at give ansatte indblik i natur og praktiske forhold ved besøg ved nogle af Esbjergs kommunes naturområder.

Grøn Pulje

I 1997 oprettes Grøn Pulje som en fællespulje under sektor Dagpasning. Puljen har formål at anskaffe nyt samt løbende vedligehold af samtlige naturbaser/besøgssteder i Esbjerg Kommune.

Udover dette har Grøn Pulje finansieret udgifter til udgivelse af pjecer, naturbeskrivelser til brug i daginstitutioner og dagplejen

54 daginstitutioner samt dagplejen har i dag tegnet medlemskab.

Grønt Samråd

Grønt Samråd opstod i 1990'erne som et tværsektorielt samarbejdsorgan i Esbjerg Kommune mellem Dagpasning, Skoleforvaltning - Kultur og Fritid samt Teknik og Miljø i 1996.

Formålet med Grønt Samråd var at koordinere befolkningens brug af grønne områder i Esbjerg Kommune. Dette samarbejdsorgan har, udover at koordinere tiltag i lokalområder også fået etableret forskellige naturlegepladser, primitive overnatningssteder og udeskoleområder.

Samtidig er der blevet oprettet samarbejdsrelationer til andre enheder og organisationer både i og uden for kommunegrænsen.

Rapporten ”Det gode børneliv”

I maj 2005 besluttede en nedsat projektgruppe ved Dagpasning i Esbjerg Kommune, at sætte mere fokus på hele området omkring kommunens skovbørnehaver og udeliv for de 0-5 årige børn.

Rapporten er i dag tilgængelig for alle, og kan i øvrigt fås her på denne konference.

Dette skete samtidig med, at Esbjerg Kommune fik landspolitisk bevågenhed, bl.a. på grund af kommunens meget omfattende skovbørnehavekoncept, og bl.a. Esbjergs borgmester, Johnny Sættrup, satte i sit skriftlige valgoplæg fokus på børns trivsel igennem muligheder for udeliv.

Beskrivelse af Projekt Børn-Natur og Bevægelse:

I forbindelse med kommunesammenlægningen mellem Ribe - Bramminge og Esbjerg Kommune, og via et allerede eksisterende, forbilledligt samarbejde mellem bl.a. Naturcenter Myrthuegård, og Skov/Entreprnøraft. i Esbjerg Kommune, ønskede Dagpasning i Esbjerg Kommune i 2006, at kunne få skabt grobund samt muligheder for bl.a., at kunne udbygge antallet af naturbaser og samtidig opnå en større geografisk spredning, så andre og helt nye målgrupper også fik mulighed for unikke og sunde motions og sanseoplevelser i naturen.

Resultatet blev at vi via samarbejdet med Skoletjenesten, Myrthuegård sendte en ansøgning til Familienministeriet maj 2006.

Svaret på ansøgningen kom i august måned, og bragte det glade budskab, at vi var bevilget ca. 2,1 mio kr. over perioden 2006-2009, eksklusiv kommunal medfinansiering

Projekt "Jagtstien":

At give børn i 0 - 6 års alderen en natur- og kulturoplevelse. "Jagtstien" er sat ind i en historisk tidsramme, hvor børnene får et indblik i Jægerstenalderen.

På dagsruten arbejdes der med sten, træ, vand, skind, dyrespor, klatre, balancere, finde vej i naturen, fremstille primitive jagt- og fiskeredskaber, tilberede mad på bål, samle brænde, lave ild m.m. På dagsruten vil børnene opleve både at jage og selv blive jaget.

De kulturhistoriske idrætslege vil være udgangspunktet i Jægerstenalder temaet, der repræsenterer jagtstier, stammebopladsen samt jage-/ fangelege.

Det er vort mål, at børnene på "Jagtstien" øver sig i at bevæge sig som jægere, snige sig frem for at komme tæt ind på dyret, skyde med spyd, bue og pil eller pileflettede ringe. Sigte, koncentrere sig og sejre.

Jage for at skaffe føde til bopladsen, være en betydningsfuld del af fællesskabet og ikke kun være sig selv nok.

Lære rytme ved at spille på stammetrommerne, give besked, lytte og svare.

Lære forskellige begreber i naturen ved at iagttage, lytte, føle, lugte og derved få udviklet deres sprog.

Projekt " På sporet efter Bonden i Mark og Skov"

- At børnene får en natur- og kulturoplevelse, mens de er i bevægelse.
- At børnene oplever vigtigheden af, at voksne og børn arbejder sammen og alle er vigtige brikker i en fælles arbejdsdag, hvor alles indsats giver gruppen mulighed for overlevelse.
- Der arbejdes her ud fra en kulturhistorisk ramme, hvor børnene oplever det at leve og arbejde på landet.
- Dyrene sættes på marken, der skal fodres og muges ud bag hestene.
- I uldstuen forarbejdes uld til garn, i "Trolde skolen" arbejdes der med løfteteknikker.
- Gamle lege og danse opleves på dansegulvet og ved "Ringriderpladsen".
- Ved Tingstedet tages de store beslutninger og her kan dagens middag tilberedes over bål.
- For de mindreårige børn er rollespillet knyttet til figurer som hekse, trolde, mosekonen osv. Alle figurer som man på en eller anden måde må lære at tage sig i agt for, og samtidigt styrke sit selvværd og lære at overvinde frygt og angst. Der etableres egnede steder, hvor de enkelte rollespil kan foregå og eventyret kan udfolde sig.

Projekt: Opdagelsesrejsende 2008

Målet med oplevelses stien "Opdagelsesrejsende" er:

- At børnene går på opdagelse i deres egen natur, her naturen i den nordlige del af Nationalpark Vadehavet.
- At børnene går på opdagelse i deres egen kultur og historie ved jernalder tomten og højene ved Sjelborg
- At børnene imens de er i bevægelse arbejder på et skib, lærer enkelte begreber om skibets indretning, enkelte eksotiske begreber fra sløjfen "I Jens Bjerres fodspor"
- Får en mulighed for at gå på børnenaturmuseum og selv bidrage til museets samling
- At børnene får nogle natur oplevelser imens de bevæger sig i områder med skov, hede og strand

Nyt Projekt: Ribes historie projektering + opstart 2008-09

Det er målet med oplevelsesstien "Middelalderens Ribe":

- At dagplejebørn og børnehavebørn, får en kulturel og historisk oplevelse imens de er i bevægelse.
- At de ind i en historisk ramme oplever middelalderen i de aktiviteter, de møder undervejs på vandringen gennem middelalderens Ribe ud til Ribe Slotsbanke.
- At der formidles natur og historiske aktiviteter. Eks. Leg med astragal knogler. Børnene får fortalt at astragal knoglen er fra fårets hæl. I vognen med rekvisitterne ligger såvel et fåreskind, samt astragal knogler. Børnene lærer nogle enkelte historiske spil fra middelalderen.
- Der gøres holdt ved Historiske steder på oplevelsesstien, og aktiviteter, der formidler historien for børnene, indgår.
- På Ribe slotsbanke indgår fortællingen om Dronning Dagmar.
- Børnene indgår herefter i et rollespil ud fra fortællingen om Dronning Dagmar og Valdemar Sejr.
- Børnene lærer nye begreber, ved at lytte, smage, lugte, iagttage, løbe, gå, trille og hoppe. Og får her igennem udviklet deres sprog.
- Børnene lærer om middelalderens samfundsopdeling i rollespillet. Børnene udvikles her igennem personligt og socialt.
- Der arbejdes med Natur fænomener som f.eks. strømmen i Ribe å

Regentparrets besøg på Myrthuegård

Da Dronningen og Prinsgemalen besøgte Esbjerg Kommune i sommeren 2008, valgte de bl.a. at se og høre om de mange natur/kultur oplevelser som kommunen bl.a. tilbyder alle, ikke kun blandt 0-6 årige, men også for skolebørn.

Besøget foregik på Naturcenter Myrthuegård, hvor der bl.a. også findes 2 skovbørnehaver. Og her fik Dronningen bl.a. at vide, at Esbjerg Kommune var den første kommune i Danmark, som oprettede en egentlig naturskole, nemlig i 1969.

Det er altså 40 års målrettet indsats i Esbjerg Kommune, som nu er resulteret i endnu et stort samarbejdsprojekt, hvor målet er at få endnu flere børn og voksne ud i naturen.

Nye projekter og samarbejdsrelationer opstår

Altså "rask må det gå". Men vi har selvfølgelig også andre og helt nye planer og visioner for fremtiden.

F.eks. er vores aldeles vidunderlige Vadehav nu heldigvis blevet udnævnt til nationalpark. Og Dagtilbud arbejder her bl.a. på at kunne få skabt en helt ny vadehavsnaturbase, m.m., nemlig lige ud for diget ved Manø Ebbevej sydvest for Ribe

Her har vi en vision om også at etablere helt nye samarbejdsrelationer bl.a med Vadehavscentret, Skov- og Naturstyrelsen i Distrikt Vadehavet, skolevæsener, lokale museer og mange, mange andre interesserede medspillere.

Og som afslutning på mit oplæg kan nævnes, at Dagtilbud netop har modtaget et tilbud om køb af ovennævnte område ved Vadehavet, hvor vi formentlig overtager området i løbet af november 2008, og endnu et nyt eventyr i naturen kan begynde

Tak fordi I alle lyttede med på dette lille eventyr om børn og natur. Næste kapitel bliver en lille film som i billeder og lyd kort beskriver lidt af hvad der rører sig derude i naturen i Esbjerg Kommune.

Alle er i øvrigt meget velkommen til at kigge på smagsprøver af de materialer der benyttes, samt tage plakater og rapporten om "Det gode børneliv" med sig hjem.

Yderligere informationer om projektet "Børn, Natur og Bevægelse" kan downloades på hjemmesiden www.bnb@esbjergkommune.dk